

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA

YAZAR

Dr. Kamil YAŞAROĞLU

....., 2022

Her hakkı saklıdır ve Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

EDİTÖR

Hasan ÖZARSLAN

TÜRKÇE

Ahmet POLAT

GÖRSEL TASARIM

Veysel KUBAT

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI

Hasan TOPAL

REHBERLİK UZMANI

Esra DEMİR

ISBN 978-975-11-4571-0

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 25.06.2018 gün ve 12254648 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlähî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlähî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

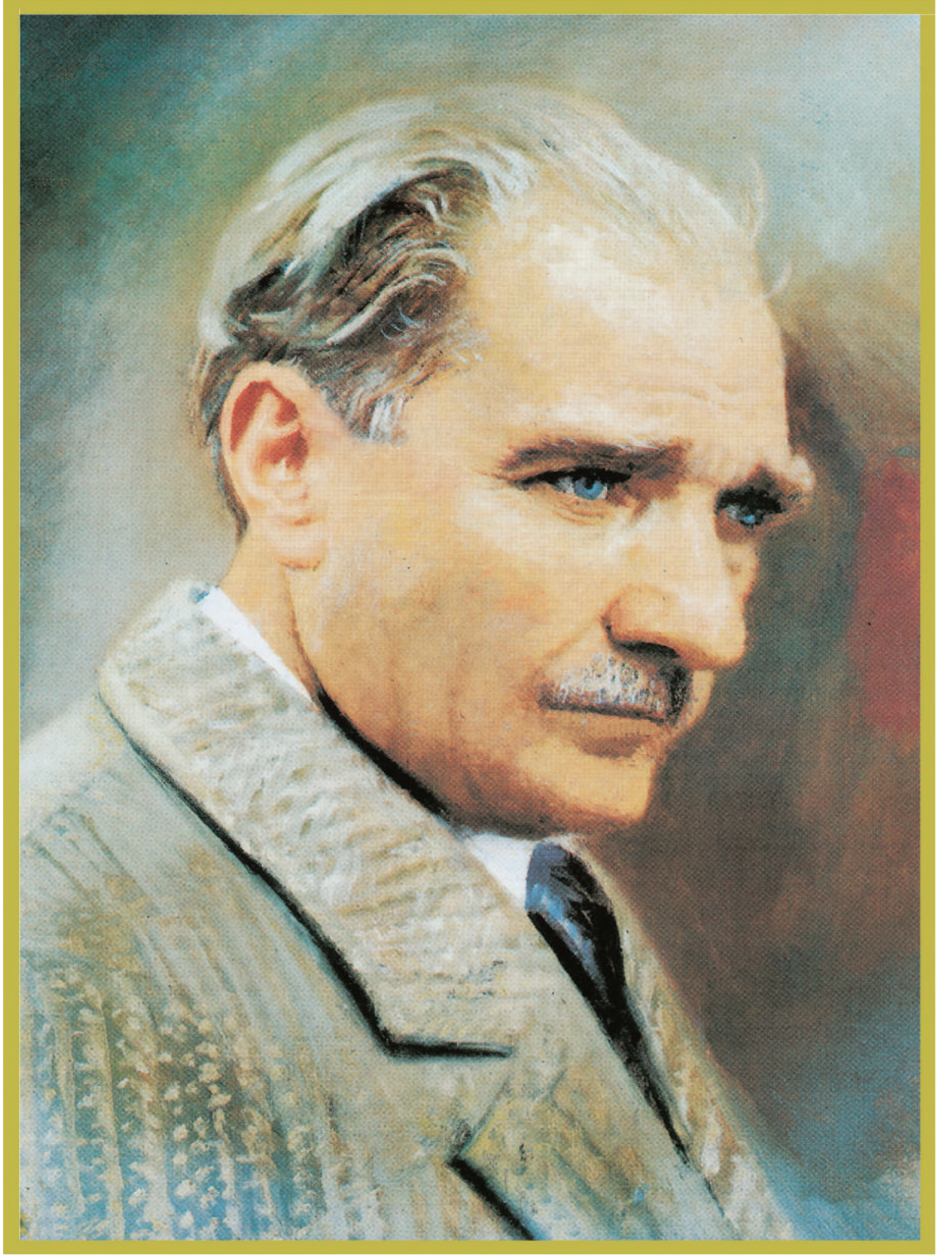
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE DİN HİZMETLERİ VE İLETİŞİM

1. Din Hizmetleri	12
1.1. İrşat, Tebliğ ve Davette Genel İlkeler	12
1.2. Din Görevlisinin Nitelikleri	15
1.3. Din Hizmetlerinde Görevler	18
1.3.1. Müftülük ve Vaizlik	18
1.3.2. İmam Hatiplik ve Uygulaması	19
1.3.3. Müezzinlik ve Uygulaması	21
1.3.4. Kur'an Kursu Öğreticiliği ve Uygulaması	22
2. Din Hizmetlerini Zorlaştıran Sorunlar	23
3. Din Hizmetlerinde Hedef Kitle	25
4. Din Hizmetlerinde İletişim	26
4.1. İletişimin Temel İlke ve Unsurları	26
4.2. Dinî İletişimde Üslup	27
4.3. Dinî İletişimde Beden Dili	28
4.4. Din Hizmetlerinde İletişim Sorunları	29
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM	32

2. ÜNİTE DİNÎ HİTABET

1. Din Hizmetlerinde Hitabet ve Önemi	36
2. Dinî Hitabetin İlkeleri	38
3. Dinî Hitabette Planlama ve Uygulama	45
3.1. Amaç ve Konu Belirleme	45
3.2. Plan Yapma	45
3.3. Bilgi Toplama ve Düzenleme	48
3.4. Bilgi Aktarma İlke ve Yöntemleri	50
4. Dinî Hitabette Değerlendirme	54
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM	56

3. ÜNİTE DİNÎ HİTABET TÜRÜ OLARAK HUTBE VE VAAZ

1. Hutbe ve Hatiplik	60
1.1. Hutbe ile İlgili Dinî Hükümler	61
1.2. Hutbe Duaları	63
1.3. Hutbe Örnekleri	71
1.4. Hutbe Sunumu	73
2. Vaaz ve Vaizlik	74
2.1. Vaaz Duaları	77
2.2. Vaaz Örnekleri	79
2.3. Vaaz ve Ders Sunumu	82
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM	86

HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA

4. ÜNİTE DİN HİZMETLERİNDE CAMİ MUSİKİSİ

1. Musiki ve Dinî Musiki	90
2. Cami Musikisi	91
2.1. Ezan ve Kamet	92
2.2. Namaz Tesbihatı	95
2.3. Aşır	97
2.4. Tekbir	98
2.5. Salâ	99
2.6. Mevlit	100
2.7. İlahi	102
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM	105

5. ÜNİTE DİNÎ MERASİMLERDE HİTABET VE DUA

1. Din Hizmetlerinde Duanın Yeri	108
2. Dinî Merasimlerde Hitabet ve Dua	110
2.1. Ezan Duası	111
2.2. Yemek ve İftar Duası	111
2.3. Hatim ve Mevlit Duaları	113
2.4. Tövbe İstiğfar Duası	118
2.5. Kurban Duası	119
2.6. Mübarek Gün ve Geceler	120
2.7. Ad Koyma Merasimi	123
2.8. Sünnet Merasimi	124
2.9. Nişan ve Nikâh Merasimi	125
2.10. Hacı Uğurlama Merasimi	127
2.11. Asker Uğurlama Merasimi	128
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM	130

6. ÜNİTE CENAZE ÂDABI

1. Vefat Anında Yapılması Gerekenler	134
2 . Vefat Sonrası Yapılması Gerekenler	137
2.1. Cenazenin Yıkanması ve Keflenmesi	138
2.2. Cenaze Namazı ve Duaları	141
2.3. Vefat Edenin Borç, Vasiyet ve Mirası	146
2.4. Defin ve Taziye	147
ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM	153
SÖZLÜK	155
KAYNAKÇA	158

ORGANİZASYON ŞEMASI

Ünite başlığı

Ünite kapağı

Hazırlık soruları

Bazı etkin-
likleri
kitabınızın
üzerinde
yapabilirsiniz.

Sözlük
Kitabınızda
geçen belli
başlı
kavramların
anlamlarına
buradan
kolayca
ulaşabilirsiniz.

Ünite başlığı

Etkinlik kutusu

Bazı ayetlerin
orijinal metinleri
verilmiştir.

Konu metni

Sayfa numarası

Değerlendirme soruları:
(Açık uçlu,
Çoktan seçmeli,
Boşluk doldur-
ma,
Doğru/Yanlış)

Kaynakça
Kitabınız
hazırlanırken
faydalanılan
belli başlı
kaynakların
listesi

ORGANİZASYON ŞEMASI

KISALTMALAR

b.	: bin
C	: Cilt
Hız.	: Hazreti
İFAV	: İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları
md.	: Madde
r.a.	: Radiyallahu anh / anha
s.	: Sayfa
s.a.v.	: Sallallahu aleyhi ve sellem
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri
bk.	: Bakınız